

Älgstammen i Västerbotten Sydöstra ÄFO

Vintern 2013/2014

RESULTATBLAD 10
2014

Skogsbrukets Jaktgrupp har låtit Svensk Naturförvaltning AB göra en beräkning av älgstammens storlek och sammansättning i Västerbottens län. Uppgifterna kan fungera som ett stöd i det lokala älgförvaltningsarbetet för planering och utvärdering av avskjutning.

För att effektivt kunna styra utvecklingen av en älgstam krävs tillförlitliga demografiska data, det vill säga uppgifter på älgarnas antal, kön, ålder och hemvist.

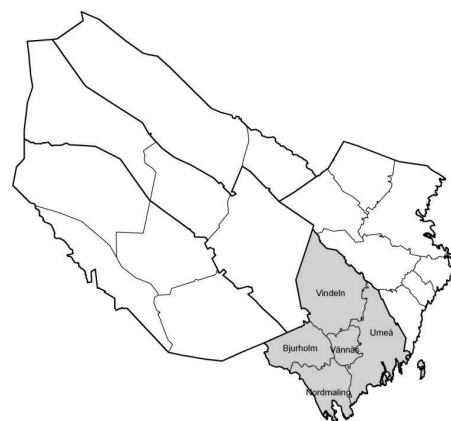
Med statistik från avskjutning och Älgobs kan man göra en beräkning hur stammen sett ut vid jaktstart samt efter jakt för de år man har statistik för. I Västerbotten där älgen vandrar mellan sommar och vinterområden blir beräkningen efter jakt en beskrivning av vintertäthet före vandring. Hur älgarna fördelar sig under hög- och senvintern kan vi inte på detta sätt riktigt uttala oss om. Vi vet dock, genom olika flyginventeringar som genomförts, att tätheten i ett område kan vara både högre och lägre än det som vi anger som täthet efter jakt.

Inventeringar som skattar antal älgar före jakt kan bidra till att göra beräkningarna säkrare. I områden där älgar säsongsvandrar över gränsen innebär det att en skattning av sommarstammen är nödvändig. I vandringsområden har emellertid även skattningar av vinterstammen ett stort värde då det kan vara av betydelse att känna till stammens storlek och utbredning på högvintern inte minst för att identifiera kopplingen mellan skador på tall och älg.

En beräkning av stammen utifrån avskjutningsstatistik och Älgobs förutsätter att det finns data insamlade från en serie av år, att mängden data är av en viss storlek, och att data samlats in på ett korrekt och konsekvent sätt. Viktigt att tänka på är att beräkningarna aldrig blir bättre än kvaliteten på indata. Inkonsekvent insamling av älgobs eller felaktig rapportering av skjutna älgar etc. innebär således en risk för att bilden av hur älgstammen har förändrats över tiden och hur den ser ut idag blir missvisande.

Resultat i denna redovisning kan skilja sig något från vad som går att läsa ut i föregående års rapporter. Detta eftersom analyserna utförts med tillägg av senaste årets Älgobsdata och avskjutningsstatistik. *Tidigare redovisad utveckling har alltså återanalyserats, nu med fler och nya data. Detta är ett exempel på en adaptiv process.*

I rapporten redovisas dels ett resultat för hela älgförvaltningsområdet (ÄFO) och dels ett resultat för respektive jaktvårdsrets (JVK). Resultatet för ÄFO är fristående och kan därför skilja sig något från summan av respektive JVK.

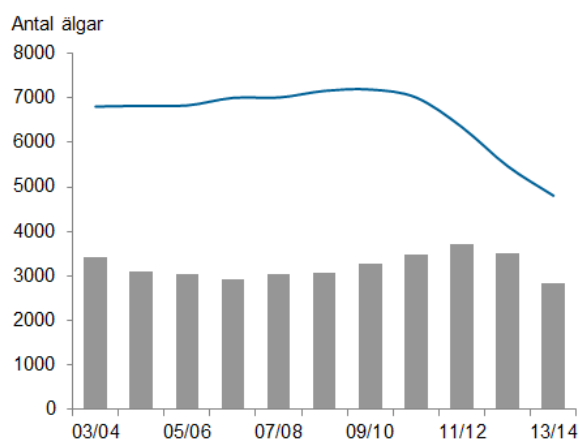

Figur 1. Västerbottens län med avgränsningar för ÄFO (tjock svart linje) och jaktvårdsretsar (tunn svart linje). Jaktvårdsretsar tillhörande Sydöstra älgförvaltningsområdet (ÄFO) indikeras med grå bakgrund.

SYDÖSTRA ÄSO

Tabell 1. Stammens storlek och sammansättning före jaktstart och efter jakt. Registrerad jaktmarksareal 793 196 ha.

	Före jakt Efter jakt	
	2013	2013/2014
Älgar	7 649	4 804
Älgar per 1000 ha	9,6	6,1
Tjurar	1 765	938
Kor	3 669	2 821
Kalvar	2 215	1 045
Kalv/ko	0,60	0,37
Könskvot	32%	25%

Figur 2. Antal älgar i stammen efter jakt (blå linje) och antal skjutna älgar (grå staplar).

Älgar

Beräknat antal älgar i området vid jaktstart och efter jakt.

Älgar per 1000 ha

Beräknad älgtäthet på registrerad jaktmarksareal.

Tjurar, Kor och Kalvar

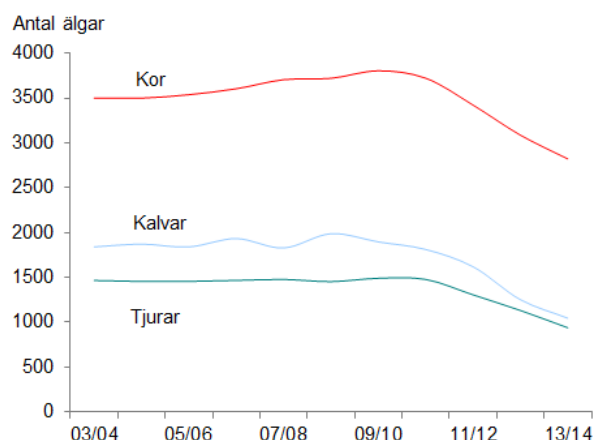
Beräknat antal tjurar, kor respektive kalvar i området vid jaktstart och efter jakt.

Kalv per ko

Beräknat genomsnittligt antal kalvar per hondjur vid jaktstart och efter jakt.

Könskvot

Beräknad andel tjur av antal vuxna älgar vid jaktstart och efter jakt.

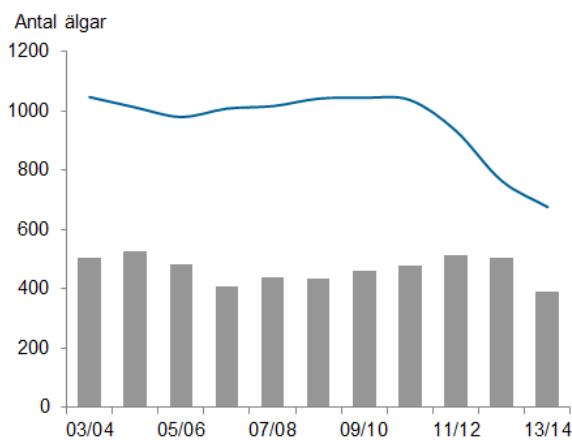
Figur 3. Antal älgdjur (mörkblå linje), antal älgkor (röd linje) och antal kalvar (ljusblå linje) i stammen efter jakt.

Kommentar

- I fyra av fem jaktvårdskretsar minskar stammen. Detta trots att avskjutningen faller. Svag reproduktion är istället den avgörande orsaken. Observerat antal kalv per ko i Älgobsen lägre än 0,7 kalv per ko, ett värde som överträffats alla år utom ett mellan 2003 och 2010.

BJURHOLM JVK**Tabell 2. Stammens storlek och sammansättning före jaktstart och efter jakt. Avskjutning och beräkning anpassad till en areal på 120 875 ha¹.**

	Före jakt		Efter jakt	
	2013	2013/2014	2013	2013/2014
Älgar	1 068	676		
Älgar per 1000 ha	8,8	5,6		
Tjurar	223	99		
Kor	524	418		
Kalvar	322	160		
Kalv/ko	0,61	0,38		
Könskvot	30%	19%		

Figur 4. Antal älgar i stammen efter jakt (blå linje) och antal skjutna älgar (grå staplar).**Älgar**

Beräknat antal älgar i området vid jaktstart och efter jakt.

Älgar per 1000 ha

Beräknad älgtäthet på registrerad jaktmarksareal.

Tjurar, Kor och Kalvar

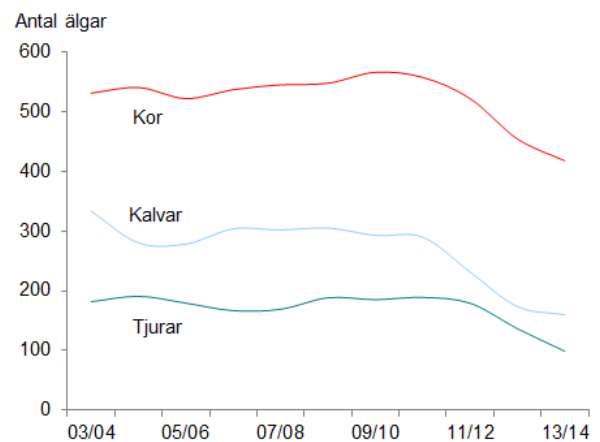
Beräknat antal tjurar, kor respektive kalvar i området vid jaktstart och efter jakt.

Kalv per ko

Beräknat genomsnittligt antal kalvar per hondjur vid jaktstart och efter jakt.

Könskvot

Beräknad andel tjur av antal vuxna älgar vid jaktstart och efter jakt.

Figur 5. Antal älgdjur (mörkblå linje), antal älgkor (röd linje) och antal kalvar (ljusblå linje) i stammen efter jakt.**Kommentar**

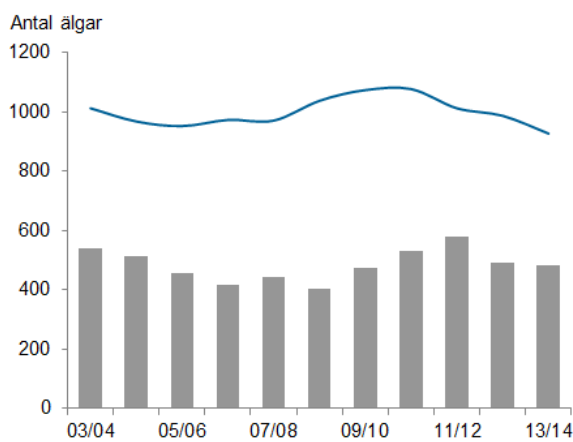
- Stammen har minskat kraftigt sedan 2010/2011. Detta främst inte på grund av ökad jakt utan flera år med svag reproduktion; från ett snitt för åren 2003 till 2011 på 0,73 till ett snitt för senaste tre åren på 0,61.

¹Areal och avskjutning 2013/2014 för jaktlag tillhörande Lögdeälvens älgskötselområde inom gräns för Nordmalings jaktvårdskrets exkluderad.

NORDMALING JVK

Tabell 3. Stammens storlek och sammansättning före jaktstart och efter jakt. Avskjutning och beräkning anpassad till en areal på 123 374 ha¹.

	Före jakt 2013	Vinter Efter jakt
Älgar	1 408	927
Älgar per 1000 ha	11,4	7,5
Tjurar	328	190
Kor	659	523
Kalvar	421	214
Kalv/ko	0,64	0,41
Könskvot	33%	27%

Figur 6. Antal älgar i stammen efter jakt (blå linje) och antal skjutna älgar (grå staplar).

Älgar

Beräknat antal älgar i området vid jaktstart och efter jakt.

Älgar per 1000 ha

Beräknad älgtäthet på registrerad jaktmarksareal.

Tjurar, Kor och Kalvar

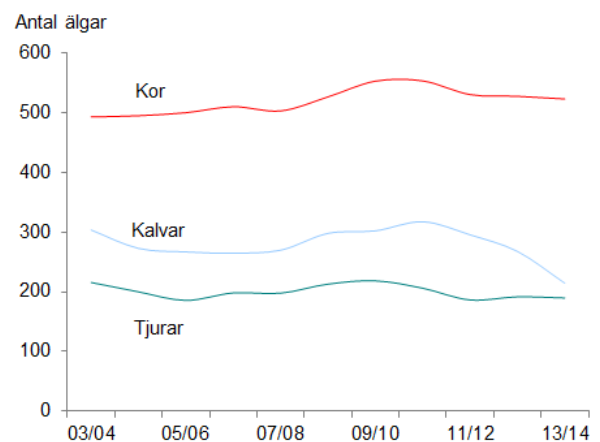
Beräknat antal tjurar, kor respektive kalvar i området vid jaktstart och efter jakt.

Kalv per ko

Beräknat genomsnittligt antal kalvar per hondjur vid jaktstart och efter jakt.

Könskvot

Beräknad andel tjur av antal vuxna älgar vid jaktstart och efter jakt.

Figur 7. Antal älgdjur (mörkblå linje), antal älgkor (röd linje) och antal kalvar (ljusblå linje) i stammen efter jakt.

Kommentar

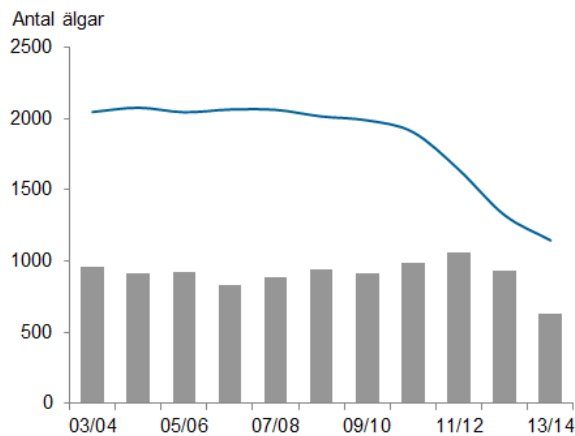
- Trots att avskjutningen minskats fortsätter stammen falla något. Detta eftersom reproduktionen de senaste tre åren varit för området relativt svag.

¹Areal och avskjutning 2013/2014 för jaktlag tillhörande Lögdeälvens älgskötselområde inom gräns för Nordmalings jaktvårdskrets inkluderad.

UMEÅ JVK

Tabell 4. Stammens storlek och sammansättning före jaktstart och efter jakt. Registrerad jaktmarksareal 224 733 ha.

	Före jakt Efter jakt	
	2013	2013/2014
Älgar	1 776	1 146
Älgar per 1000 ha	7,9	5,1
Tjurar	435	238
Kor	852	643
Kalvar	489	265
Kalv/ko	0,57	0,41
Könskvot	34%	27%

Figur 8. Antal älgar i stammen efter jakt (blå linje) och antal skjutna älgar (grå staplar).

Älgar

Beräknat antal älgar i området vid jaktstart och efter jakt.

Älgar per 1000 ha

Beräknad älgtäthet på registrerad jaktmarksareal.

Tjurar, Kor och Kalvar

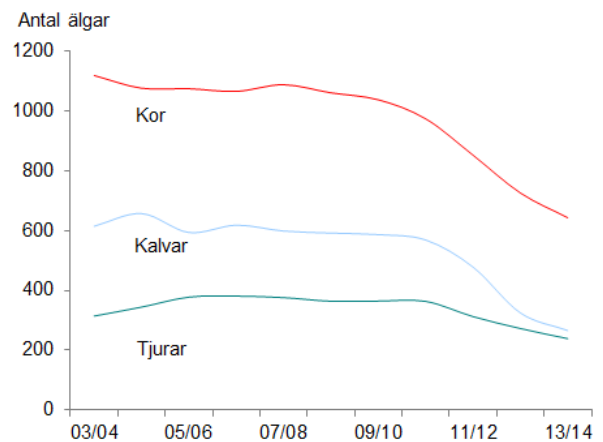
Beräknat antal tjurar, kor respektive kalvar i området vid jaktstart och efter jakt.

Kalv per ko

Beräknat genomsnittligt antal kalvar per hondjur vid jaktstart och efter jakt.

Könskvot

Beräknad andel tjur av antal vuxna älgar vid jaktstart och efter jakt.

Figur 9. Antal älgdjur (mörkblå linje), antal älgkor (röd linje) och antal kalvar (ljusblå linje) i stammen efter jakt.

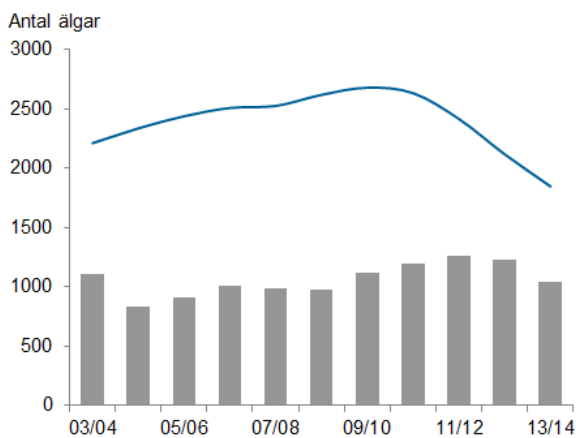
Kommentar

- En minskad avskjutning har bromsat upp en nedgång i stammen. Effekten av minskad avskjutning har dock motverkats av en svag reproduktion 2012 och 2013.

VINDELN JVK

Tabell 5. Stammens storlek och sammansättning före jaktstart och efter jakt. Registrerad jaktmarksareal 271 138 ha.

	Före jakt		Efter jakt	
	2013	2013/2014	2013	2013/2014
Älgar	2 886	1 846		
Älgar per 1000 ha	10,6	6,8		
Tjurar	726	449		
Kor	1 386	1 076		
Kalvar	774	321		
Kalv/ko	0,56	0,30		
Könskvot	34%	29%		

Figur 10. Antal älgar i stammen efter jakt (blå linje) och antal skjutna älgar (grå staplar).

Älgar

Beräknat antal älgar i området vid jaktstart och efter jakt.

Älgar per 1000 ha

Beräknad älgtäthet på registrerad jaktmarksareal.

Tjurar, Kor och Kalvar

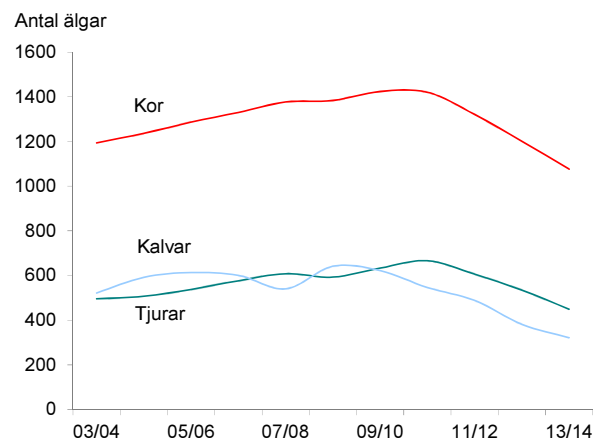
Beräknat antal tjurar, kor respektive kalvar i området vid jaktstart och efter jakt.

Kalv per ko

Beräknat genomsnittligt antal kalvar per hondjur vid jaktstart och efter jakt.

Könskvot

Beräknad andel tjur av antal vuxna älgar vid jaktstart och efter jakt.

Figur 11. Antal älgdjurar (mörkblå linje), antal älgkor (röd linje) och antal kalvar (ljusblå linje) i stammen efter jakt.

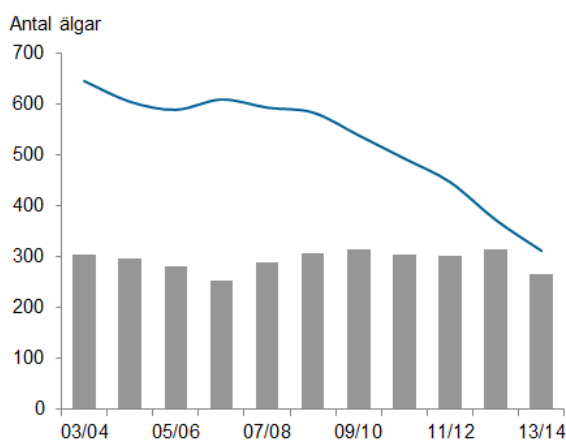
Kommentar

- Ökad avskjutning tillsammans med vikande reproduktion har resulterat i en nedåtgående trend i antalet älgar.

VÄNNÄS JVK

Tabell 6. Stammens storlek och sammansättning före jaktstart och efter jakt. Registrerad jaktmarksareal 47 302 ha.

	Före jakt		Efter jakt	
	2013	2013/2014	2013	2013/2014
Älgar	577	312		
Älgar per 1000 ha	12,2	6,6		
Tjurar	86	7		
Kor	281	204		
Kalvar	210	101		
Kalv/ko	0,75	0,49		
Könskvot	23%	3%		

Figur 12. Antal älgar i stammen efter jakt (blå linje) och antal skjutna älgar (grå staplar).

Älgar

Beräknat antal älgar i området vid jaktstart och efter jakt.

Älgar per 1000 ha

Beräknad älgtäthet på registrerad jaktmarksareal.

Tjurar, Kor och Kalvar

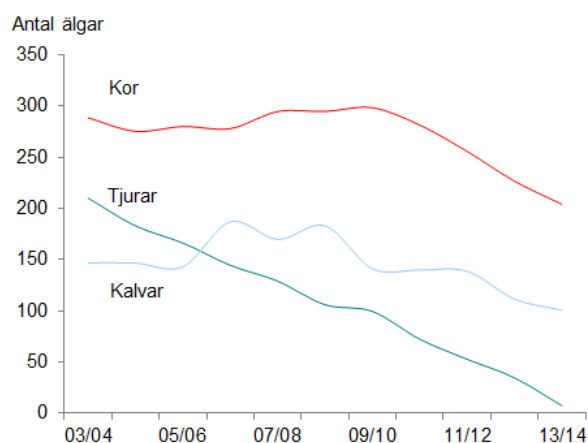
Beräknat antal tjurar, kor respektive kalvar i området vid jaktstart och efter jakt.

Kalv per ko

Beräknat genomsnittligt antal kalvar per hondjur vid jaktstart och efter jakt.

Könskvot

Beräknad andel tjur av antal vuxna älgar vid jaktstart och efter jakt.

Figur 13. Antal älgdjur (mörkblå linje), antal älgkor (röd linje) och antal kalvar (ljusblå linje) i stammen efter jakt.

Kommentar

- Näst högst per capita reproduktion (kalv per ko före jakt) bland länets 21 jaktvårdskretsar. Förutsättningar för ett stort jaktuttag därmed goda. En minskade stam en lång rad av år tyder dock på att jaktuttag, ihop med övrig dödlighet, överstiger stammens reproduktion. Jaktuttaget 2013/2014 var högst bland länets jaktvårdskretsar.
- I Älgobsen har observerad andel tjur bland vuxna fallit från 46% till 27% mellan 2003 och 2013. Ett resultat som tyder på att könskvoten minskat kraftigt. Fenomenet kan förklaras av att uttaget av tjur varit lika stort som kor trots avsevärt fler kor i stammen och att det föds inga eller måttligt fler tjurkalvar än kvigkalvar.
- Beräknad andel tjurar efter jakt är mycket låg (3%) vilket innebär att en hög andel av tjurarna under 2014 utgörs av ettåringar.